

68

Щедрість людини й майстра

Володимир ІВЧЕНКО

Анатолію Андрійовичу – дев'яносто років! Сидіти б йому тихенько та пожинати плоди заслуженої слави. Але він пише й видає книжку за книжкою, перечитує зі своїм хворим ще з війни зором стоси чужих рукописів, а головне – не мовчить. На тлі атмосфери взаємозахвалювання, властивої нині суцшому літпроцесові (скажу тобі комплімент сьогодні, а ти не забудеш про мене завтра), його відраза до корпоративного лукавства генетична. І навпаки: чужому, але справжньому, талановитому, вистражданому радіє, немов чистій дитячій усмішці.

Під час недавньої зустрічі Анатолій Андрійович сказав: – Розпіньте мене за неточне слово. Облийте багнюкою так, щоб я ледве виборсався з неї. І я вам подякую!

Щоб усе відчутти на дотик, «прожити й розповісти», Анатолій Андрійович не раз і не двічі вирушав далеко від рідних місць. В один із періодів вимушеного творчого мовчання письменник подався в гори, шукав кольорові камені, самоцвіти. Навіть тепер, зайшовши до кабінету Дімарова, не вгадаєш, працює тут майстер слова чи геолог. Крім багатьох картин та фото (серед них і подарунок Нурсултана Назарбаєва – килим із величезною конячою головою) стіни кабінету прикрашає дивовижний кам'яний «живопис». Його, у подібні звичайних на вигляд камінців, спочатку було привезено з Паміру, Тянь-Шаню, Алатау, Уралу, Кавказу, Забайкалля...

Кам'яні картини, вивільнені Анатолієм Андрійовичем із мінералів, не стираються ні на «полотні», ні в пам'яті. Вони підштовхують до аналогії з його книгами, які також відкладаються в душі назавжди. Зокрема, ще й тому, що їхній автор, втікаючи від міської суєти до життєдайних сільських джерел, ніколи не мріяв про розкішні дачі чи дорогі автомобілі. Опинившись у помешканні Дімарових, усвідомлюєш одразу: матеріальний добробут тут не на першому місці. Якщо й заведесться зайва копія в людей, чий сімейний бюджет – дві звичайні пенсії, вони все потратять на придбання книжок чужих або видання своїх.

... Дімаров народився як Анатолій Гарасюта. Теперішнє його прізвище – материне. Взяв його після розкуркулення родини Андроніка Гарасюти. Тоді маленький хлопчик із матір'ю й пішов, рятуючись від радянських репресій, з рідної домівки. Тяжке дитинство – скарб для прозаїка-реаліста. Але воно зринуло у Дімарова лише недавно: писати й говорити про це раніше було небезпечно. Хоч, попри таку прикру обставину, правда про примусову колективізацію, голод, тяжке колгоспне життя, сталінські репресії все-таки проривалася на сторінки рукописів. І тоді за невгамовного реаліста бралася цензура. Зі створеного Дімаровим за часів СРСР викреслено сотні сторінок! Однак навіть проза, що побачила світ, була колючою, вражала читачів життєвістю й гостротою... Письменницька і людська доля поклала на плечі Анатолія Андрійовича багато труднощів. Та згадає він переважно смішне, колоритне.

Письменник не спекулює «синцями» від минулого режиму й не заціклюється на трагічному. Хоч усього цього вистачало, коли його твори різали по живому або й зовсім не друкували. І Дімаровим залишалося тільки дивитися, як процвітають і в житті, і в шкільних програмах заговорані сталінськими преміями класики соціалістичного реалізму. Наголошує: Дімаровим. Бо дружина Євдокія Несторівна для Анатолія Андрійовича завше була розрадою й опорою.

А тепер і сама взялася за перо. Її книжки «Неспокійна моя доля», «Дівчата без наречених», «Приїхали!» – цікава й чесна проза. Рідко зустрінеш науковця (Євдокія Дімарова – кандидат фізико-математичних наук, викладала у ВНЗ), який так володів би літературним словом.

Десятки томів вийшли з-під пера Анатолія Дімарова. Ось лише найвизначніші: «Сільські історії», «Містечкові історії», «Його сім'я», «Ідол», «І будуть люди», роман «Біль і гнів», відзначений Шевченківською премією. Ще одна грань універсального таланту прозаїка постає казками для дітей, фантастикою.

Скромна господа Анатолія Андрійовича відкрита для всіх. Так само, як і його душа. Буваючи у Дімарових, я відчуваю, що знаю цих щирих людей цілу вічність.

Анатолій Дімаров у молоді роки. Тоді він був ще журналістом і працював у газеті «Радянська Волинь»

Дати

18 травня 1912

100 років від дня народження Вадима Собка

Прозаїк, драматург, поет Вадим Миколайович Собко народився у Москві 18 травня 1912 року. 1939-го закінчив філологічний факультет Київського університету. На початку творчого шляху випустив збірки поезій «Погляд вперед» і «Тракторобудні», поему «Мікрон», нариси та оповідання «Монтажники», «Люди риштовань». Здобув популярність як автор романів «Граніт», «Крейсер», трилогії «Шлях зорі», а також творів із повоєнного життя Німеччини – п'єси «Життя починається знову» і роману «Запорука миру». Більшість подальших творів літератор присвятив проблемам етики людських взаємин, зокрема, «Біле полум'я», «Звичайне життя», «Київський зошит», «Стадіон».

У Києві Вадим Собко мешкав у знаменитому будинку письменників Роліт, де йому встановлено пам'ятну дошку. Помер 12 вересня 1981 року. Похований на Байковому цвинтарі.

О. К.